# امکان نمادین‌سازی حقائق، حتی ناخودآگاه

بنابراین ایشان یک اشکالی در اصل هوش ضعیف داشت. اصل حرف او این است: ایشان می‌گوید انسان زمینه‌ای دارد که دارد در آن زمینه فکر می‌کند؛ این، مطلب درستی است و نمی‌توان آن را انکار کرد. اما این‌که به‌طور مطلق بگوییم چون ما زمینه داریم و چون ناخودآگاه داریم، پس کلگرائی محض باشد، به این معنا که نتوانیم حقائق را به‌صورت منفرد دربیاوریم و گزاره‌هایی که در مقاله اندیشه فرگه به‌عنوان وجودهای عینی مجرد می‌گفت، این‌ها را نتوانیم سامان‌دهی کنیم، مشکلی ندارد. حتی خلجانش در ذهن من هست -هنوز ادعایش را ندارم- که هیچ امری در ناخودآگاه بشر نیست الا این‌که می‌تواند برگردد و سمبلیک شود؛ این خلجانش در ذهن من هست و لذا گفتم شواهدی از بیانات ثقلین در این باب هست. الآن ایشان نگاهی کرده و گفته نمی‌شود. لذا در اول کار که با طمطراق علیه این‌ها می‌رفت، وقتی پیوندگرائی و شبکه‌های عصبی درآمد، گفت آن اشکالاتی که من می‌کردم به راه شما وارد نیست. بعد فقط مشکل تعمیم را مطرح کرد ای آن مشکل چارچوب(frame) و این‌که می‌شود ای نمی‌شود مطرح باشد، باید بحث شود. بعداً خودش یک گزینه‌ای را پذیرفته که با این چیزهایی که عرض کردم، قابل رفتوبرگشت است. این حاصل این بحث است.

**شاگرد**: این‌که از داریوش بحث می‌کنیم به این خاطر است که اگر به مادیگرا بگوییم، حرفش را قبول می‌کند؟

**استاد**: مادیگرا به‌معنای فیزیکالیست نیست. یعنی فلسفه او مبتنی بر فیزیکالیسم نیست. یعنی اگر یک فیزیکالیست بتواند به او نشان بدهد که این چیزی که شما ناخودآگاه می‌گویی، من تمام حالات انسان را به حالت فیزیکال فروکاهیدم، فلسفه او ابائی از این ندارد؛ یعنی به شرط لا از فیزیکالیسم هم نیست. فلسفه او آن چیزی است که چیزی را بیان می‌کند که اگر فرض گرفتیم قابل فروکاهیدن باشد، او هم می‌گوید حرف من منافاتی با این ندارد و اگر هم بگویی غیر از حالت فیزیکالیسم است، او هم می‌گوید آنچه که من گفتم، منظورم شأن جهان انسان بود و این‌که آن جهان انسانی فروکاهیده بشود یا نشود، من این را می‌گویم.

**والحمد لله رب العالمین**

---

بازبینی #2
ایجاد شده 19 آوریل 2025 16:42:03 توسط ... .
به روزرسانی شده 19 آوریل 2025 16:58:07 توسط ... .